

Jongerenwerk Lansingerland

Vorbereidend kader voor de aanbesteding jongerenwerk in de gemeente Lansingerland

Corsanummer: T23.02507

Datum: 05-09-2023

Auteur: Marsha Heemskerk & Annabel Keesmaat

Team: Maatschappelijke Opgaven

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
1.1	Aanleiding.....	3
1.2	Vernieuwde opdracht	4
2	Overkoepelend beleid	5
2.1	Samenlevingsvisie	5
2.2	Opgave Jeugd & Integraal Veiligheidsbeleid.....	5
3	Opdracht Jongerenwerk	7
3.1	Doelgroep jongerenwerk	7
3.2	De kracht van het jongerenwerk	7
3.3	Uitgangspunten van het jongerenwerk	8
3.4	Doelstellingen jongerenwerk	9
3.5	Positie jongerenwerk	10
4	Waarderend vernieuwen	12
4.1	Wat willen we behouden uit de huidige opdracht?	12
4.2	Wat willen we (verder) ontwikkelen?	13

1 Inleiding

Lansingerland is een gemeente met veel jonge inwoners. Ongeveer 30% van de inwoners valt in de leeftijdscategorie t/m 25 jaar. In onze Samenlevingsvisie is vastgelegd dat we als gemeente bijdragen aan de bestaanszekerheid, gezondheid, kansengelijkheid en veiligheid van onze samenleving. Dit kan de gemeente niet alleen, daarbij zijn veel partners uit het lokale en regionale veld betrokken. Zo ook het jongerenwerk. Sinds de decentralisatie van veel zorgtaken in 2015 heeft het jongerenwerk een andere positie gekregen in de gemeente. Waar het jongerenwerk eerder vooral activiteiten voor alle jongeren in Lansingerland organiseerde, ligt het zwaartepunt momenteel vooral op het ondersteunen van kwetsbare jongeren. Met als doel kwetsbare jongeren zo vroeg mogelijk te ondersteunen, zodat escalatie naar zwaardere zorg voorkomen wordt. Door de toenemende complexiteit van de maatschappij, de gevolgen van de COVID-19 pandemie en de uitdagingen die een groeiende populatie jongeren met zich meebrengt, is ervoor gekozen de huidige opdracht van het jongerenwerk tegen het licht te houden. Doel is om op grond van wetenschappelijk onderzoek, inbreng van interne en externe stakeholders en wensen en behoeften van de doelgroep een opdracht in de markt te zetten die aansluit bij onze jeugd. Dit voorbereidend kader gebruiken we als basis voor de aanbesteding van het jongerenwerk die we later dit jaar publiceren.

1.1 Aanleiding

Lansingerland is een groeiende gemeente. Zo is de bevolking in Lansingerland de afgelopen vijf jaar gegroeid van 60.105 inwoners in 2017 naar 64.110 inwoners in 2022. Lansingerland is daarnaast ook een relatief jonge gemeente: 32,4% van onze inwoners is in 2022 25 jaar of jonger (20.801 inwoners). De gemeente zet zich met haar samenwerkingspartners in om extra kansen te creëren voor jongeren die dat nodig hebben om zich te ontwikkelen tot zelfstandige en zelfredzame individuen. De groei van onze gemeente en het grote aandeel jeugd hierin brengt met zich mee dat Lansingerland steeds meer gemiddeld wordt: waar Lansingerland in het verleden achter bleef met het aantal jongeren dat in de zorg- en veiligheidsketen voor kwam, zien we dat deze aantallen steeds minder verschillen van onze omliggende, grotere gemeenten. Dit zorgt ervoor dat de uitdagingen voor de Lansingerlandse samenleving groter worden.

De afgelopen jaren hebben voor jongeren grotendeels in het teken gestaan van COVID-19 en de beperkingen die deze pandemie de opgroeiende jeugd opgelegd heeft. De gevolgen van de pandemie op de ontwikkeling van de jeugd is onderwerp geweest van veel onderzoek. We zien, in aansluiting op dit onderzoek, dat het aantal jongeren dat zich in een kwetsbare positie¹ bevindt in onze gemeente gestegen is. Dit heeft voor onze samenwerkingspartners nieuwe uitdagingen met zich meegebracht: van een nieuwe manier van in contact komen met jongeren (vooral online) tot het aan het oppervlak komen van problematiek die hiervoor minder zichtbaar was (bijv. eenzaamheid onder jongeren).

Binnen de leefwereld van jongeren heeft het digitale landschap de afgelopen jaren aanzienlijk terrein gewonnen. Sociale media zijn een onmisbaar onderdeel geworden van het leven van jongeren, waarmee ze in contact komen met een wereld die voorheen onbekend waren. Digitale platformen zijn een belangrijke bron van informatie en kunnen tevens het zelfvertrouwen van jongeren vergroten, sociale steun bieden en

¹ Hierbij valt te denken aan jongeren die extra hulp of ondersteuning nodig hebben op het gebied van geld, opleiding, sociale contacten, sociaal-emotionele vaardigheden en middelengebruik.

gelijkgestemden met elkaar in contact brengen. Met name voor kwetsbare jongeren kan dit een veilige toevlucht zijn. De voortschrijdende digitalisering in het leven van jongeren brengt echter ook uitdagingen met zich mee. De overvloed aan online informatie maakt het voor hen moeilijk om betrouwbare van misleidende informatie te onderscheiden. Dit bevordert de verspreiding van desinformatie en versterkt de polarisatie onder jongeren, waarbij ze zich vaak verspreiden in ideologische echokamers die hun overtuigingen versterken en het begrip voor andere perspectieven verminderen. Het is van belang om hier waakzaam op te zijn en jongeren de benodigde ondersteuning en begeleiding te bieden, zodat ze weerbaar en kritisch blijven ten opzichte van de informatie die ze online tegenkomen.

1.2 Vernieuwde opdracht

Op basis van bovenstaande ontwikkelingen hebben wij actief gekozen voor hernieuwde aandacht voor ons jongerenwerk. Met het opstellen van dit voorbereidend kader wordt een basis gelegd voor het schrijven van een heldere opdracht voor het jongerenwerk in Lansingerland. Hiermee zetten we de eerste stap in het proces van de aanbesteding van het jongerenwerk voor medio 2024. Doel is om een opdracht in de markt zetten die aansluit bij de behoeften en wensen van de jeugd, de beschreven ontwikkelingen en het gemeentelijk beleid. De inzet is enerzijds een betere aansluiting tussen de behoeften van de samenleving en de opdracht van het jongerenwerk. Anderzijds streven we naar een betere samenwerking in het lokale netwerk met daarin een duidelijke afbakening van de positie van het jongerenwerk.

2 Overkoepelend beleid

2.1 Samenlevingsvisie

We staan mondiaal, landelijk en lokaal voor grote opgaven. Het is hierbij voortdurend de vraag hoe we ons als gemeente verhouden tot de ontwikkelingen in de samenleving. Daarnaast zien we in de komende jaren een forse bevolkingsgroei en geven we uitvoering aan de prioriteiten van deze raadsperiode. Als gemeente dragen we bij aan de brede welvaart voor de krachtige en vitale samenleving van de toekomst. De komende jaren leggen we daarom de focus op vier leidende thema's: bestaanszekerheid, gezondheid, kansengelijkheid en veiligheid & leefbaarheid. Met deze thema's onderbouwen we waar onze beleidsinitiatieven aan bijdragen. Bij de uitvoering van ons beleid werken we samen met onze netwerkpartners. Samenhangende inzet van onze netwerkpartners op deze vier thema's brengt een hefboomeffect teweeg; samen bereiken netwerkpartners meer resultaat dan afzonderlijk van elkaar (1 + 1 wordt 3).

De opdracht van het jongerenwerk heeft voornamelijk raakvlak met:

- **Gezondheid:** bijdragen aan het mentaal welbevinden, eenzaamheid, een gezonde(re) levensstijl en het stimuleren van netwerkkracht.
- **Kansengelijkheid:** zorg dragen voor passende dienstverlening, een inclusieve samenleving en inzet op talentontwikkeling.
- **Leefbaarheid & veiligheid:** inzet op (sociale) veiligheid, al dan niet preventief.

Om bewust af te kunnen wegen welke beleids- en uitvoeringskeuzes we maken, is een afwegingskader met zeven leidende principes ontwikkeld: samenleving aan zet, inzet op duurzaam effect, ongelijke aanpak, waarderend vernieuwen, inzet op kansrijke allianties, ruimte voor initiatief en bewust kiezen voor onze rol. Op basis van deze principes maken we uitlegbare keuzes over de rol van de gemeente in de aanpak die we bij een vraagstuk of opgave kiezen.

De opdracht van het jongerenwerk heeft voornamelijk raakvlak met:

- **Ongelijke aanpak:** we zetten in op het verkleinen van verschillen tussen onze inwoners, we focussen ons met name op de kwetsbare jeugd.
- **Waarderend vernieuwen:** we reflecteren op de huidige opdracht van het jongerenwerk, halen wensen en behoeften op vanuit de samenleving, baseren ons op de meest recente wetenschappelijke inzichten en zoeken de interne expertise op.
- **Inzet op kansrijke allianties:** samen met het jongerenwerk zetten we in op een sterk preventief veld. We investeren in deze samenwerking om jongeren hier kansrijk, veilig en gezond op te laten groeien.
- **Bewust kiezen voor onze rol:** we maken vooraf zo goed mogelijk keuzes over de opdracht van het jongerenwerk, we houden hierbij continu aandacht voor de uitvoerbaarheid van ons beleid.

2.2 Opgave Jeugd & Integraal Veiligheidsbeleid

De Opgave Jeugd en het Integraal Veiligheidsbeleid (IVB) zijn beide in ontwikkeling. Verwachting is dat de opgave Jeugd Q3 2024 gereed is en het IVB Q4 2023. Met het schrijven van dit voorbereidend kader voor het jongerenwerk lopen we vooruit op het uitwerken van de Opgave Jeugd en het IVB. Deze proactieve benadering is een bewuste keuze, we willen vanuit een nieuwe opdracht voor het jongerenwerk werken. Op deze manier

denken we op meerdere velden tegelijk na over de inzet van het jongerenwerk. We zorgen er in de afstemming voor dat de producten goed op elkaar aansluiten. Uitgangspunt hierbij is dat zowel de Opgave Jeugd, het IVB als het voorbereidend kader jongerenwerk vallen onder het bredere kompas van de Samenlevingsvisie.

3 Opdracht Jongerenwerk

3.1 Doelgroep jongerenwerk

Het jongerenwerk in Lansingerland richt zich op de jongeren van 10 tot 23 jaar. In 2022 viel ongeveer 30% van onze inwoners in deze categorie. Dit maakt dat de doelgroep waar het jongerenwerk zich op richt in deze gemeente in relatieve en absolute aantallen groot is. De komende jaren stijgt het absoluut aantal jeugdigen verder door, waar de groei relatief gezien iets afzwakt.

In de basis is het jongerenwerk er in de gemeente Lansingerland voor alle jongeren. Lansingerland kiest er voor om het jongerenwerk actief in te zetten op het bereiken van jongeren in een kwetsbare positie met lichte problematiek waaronder dreigende criminaliteit, schoolverzuim, eenzaamheid, overlastgevend gedrag, middelengebruik, schulden, onzekerheid of een onveilige thuissituatie.

Jongeren met een kwetsbaarheid zijn onder te verdelen in drie groepen (NJI):

1. *Jongeren waar het goed mee gaat*; deze jongeren groeien op in een gezonde, veilige en kansrijke omgeving. Ze ervaren geen grote problemen, maar hebben wel steun nodig bij het volwassen worden.
➔ *Primaire preventie*
2. *Jongeren met lichte problematiek*; deze jongeren ervaren beginnende of lichte problemen op één of meer leefgebieden, zoals school, thuis of in het sociale netwerk.
➔ *Secundaire preventie*
3. *Jongeren met zwaardere problematiek*; deze jongeren ervaren op één of meerdere leefgebieden significante problemen. Dit zijn bijvoorbeeld dak- en thuisloze jongeren, jongeren met een licht verstandelijke beperking of voortijdig schoolverlaters.
➔ *Tertiaire preventie*

3.2 De kracht van het jongerenwerk

Het jongerenwerk is een voorziening in de pedagogische infrastructuur. Jongerenwerkers focussen zich op de begeleiding van jongeren in de leeftijd van 10 tot 23 jaar die steun nodig hebben bij het volwassen worden. De nadruk voor jongerenwerkers ligt hierbij op het vraaggericht werken. Ze richten zich op talentontwikkeling en toekomstperspectief. Jongerenwerkers doen dit door contact te maken, signaleren, motiveren, opvoeden en activeren. Sinds de decentralisatie van 2015 gaat de aandacht vooral naar jongeren in een kwetsbare positie. Het jongerenwerk is in staat deze doelgroep te bereiken, te helpen met het ontwikkelen van talenten en langdurige relaties aan te gaan. Het jongerenwerk benadert kwetsbare jongeren zowel offline (ambulant, via scholen/sportverenigingen) als online met een proactieve werkwijze. Een duurzame samenwerking met netwerkpartners zorgt ervoor dat deze partners het jongerenwerk weten te vinden voor advies en kwetsbare jongeren kunnen doorverwijzen naar het jongerenwerk.

Het jongerenwerk in Lansingerland wordt op basis van bovenstaande gezien als een laagdrempelige sociale basisvoorziening gericht op jongeren in de leeftijd van 10 tot 23 jaar in een kwetsbare positie, met aandacht voor de brede, positieve en langdurige ontwikkeling van jongeren. Voor de kernelementen van het jongerenwerk sluiten wij aan bij onderstaande beschrijving van het NJI.

Wat is de kracht van jongerenwerk?

Voor jongeren

Jongerenwerkers begeleiden jongeren naar volwassenheid en actief burgerschap en bieden mogelijkheden voor het vinden van een positief en reëel toekomstperspectief, zoals stage, werk of een opleiding. Jongeren ontwikkelen zich zowel op persoonlijk als sociaal vlak. Indien nodig behartigen jongerenwerkers hun belangen en geven ze grenzen aan.

Voor de leefomgeving

Jongerenwerk draagt bij aan het verstevigen van het pedagogisch klimaat en de sociale cohesie in een buurt. Door de inzet van jongerenwerk neemt de kans toe dat jongeren zich nu en in de toekomst inzetten voor hun omgeving.

Voor de samenleving

Jongerenwerk heeft een preventieve functie. Het draagt onder andere bij aan het voorkomen van criminaliteit, radicalisering en schooluitval. Bovendien pakken jongerenwerkers de ondersteuningsvraag van jongeren op een laagdrempelige manier op, waardoor zorg niet altijd noodzakelijk is. Ook biedt jongerenwerk de mogelijkheid tot het afschalen van hulp en het normaliseren van (lichte) problematiek.

Afbeelding 1: Wat is de kracht van jongerenwerk (NJI - Infographic jongerenwerk)

3.3 Uitgangspunten van het jongerenwerk

De basis voor de opdracht van het jongerenwerk is gebaseerd op vijf uitgangspunten:

1. Focus op talentontwikkeling

We gaan uit van de krachten en kansen van jongeren. Iedere jongere wordt op een positieve manier benaderd, dit zorgt voor meer persoonlijke groei. Niet iedere jongere heeft dezelfde inzet van het jongerenwerk nodig. Voor sommige jongeren zal het jongerenwerk een faciliterende rol spelen, voor andere jongeren heeft het jongerenwerk een meer ondersteunende rol. De inzet wordt afgestemd op de behoeften van de jongeren; er wordt maatwerk geleverd. Het jongerenwerk zet met haar activiteiten en methodieken in op het stimuleren van verbinding en ontmoeting onder jongeren. Het jongerenwerk geeft jongeren op deze manier de kans om iets bij te dragen aan de maatschappij en als persoon te kunnen groeien.

2. Daar zijn waar de jongeren zich bevinden

Het jongerenwerk is zowel offline als online aanwezig op de momenten die er voor jongeren toe doen. Welke momenten dit zijn, hangt af van de prioriteiten en problematiek binnen de gemeente. Dit kan per wijk, kern of periode in het jaar verschillen. Het jongerenwerk is hier steeds met de gemeente over in dialoog. Dit vraagt flexibiliteit in uren en inzet. Op straat en school is het jongerenwerk zichtbaar en zoekt proactief de plekken op waar jongeren zijn. Online weet het jongerenwerk waar ze de jongeren kunnen vinden en hoe ze ook daar de jongeren kunnen ondersteunen. Met zowel het offline als online werken geeft het jongerenwerk invulling aan haar signalerende functie. Beide manieren van werken zijn verweven met elkaar.

3. Netwerkgerichte ketenbenadering

Het jongerenwerk is er voor de jongeren en voor het netwerk van de jongeren. We stimuleren en ondersteunen bij het ontwikkelen van een sterk netwerk voor jongeren, zetten in op binden en verbinden. Dit betekent dat het jongerenwerk niet alleen in gesprek gaat met de jongeren, maar ook met de eventueel betrokken hulp en de leden uit het netwerk van de jongeren. Een sterk netwerk heeft een positief effect op de gezondheid van jongeren en zorgt er op de lange termijn voor dat jongeren samen met het netwerk om ze heen veerkrachtig in de maatschappij staan.

4. Leefwereld van jongeren staat centraal

Jongerenwerk is cultuursensitief, spreekt de taal van de jongeren en heeft een proactieve benadering richting jongeren, ouders en samenwerkingspartners. In het jongerenwerk hebben jongeren een actieve stem. Om aan te sluiten op de leefwereld van de jongeren verdiept het jongerenwerk zich zowel offline als online actief in wat er onder de jongeren leeft. Hier past het jongerenwerk haar interventies op aan. Het jongerenwerk zorgt dat zij op de hoogte is van trends en thema's en speelt hier met haar activiteiten op in. Het jongerenwerk heeft een adviserende rol ten opzichte van ketenpartners over informatie die de leefwereld van de jongeren betreft.

5. Grenzen stellen en kansen bieden

Jongeren zijn voortdurend bezig hun grenzen te verkennen en te verleggen, dit hoort bij het opgroeien. Het jongerenwerk begeleidt ze hierin; jongerenwerk creëert een balans tussen het meebewegen met jongeren en het stellen van grenzen. Grenzen stellen is zo een onderdeel van kansen bieden. Het jongerenwerk draagt op deze wijze bij aan de identiteitsvorming en morele ontwikkeling van jongeren. Hierbij werkt het jongerenwerk intensief samen met de partners uit het veiligheidsdomein.

3.4 Doelstellingen jongerenwerk

Als basis voor het jongerenwerk gaan we uit van een vijftal doelstellingen.

1. Jongeren met (dreigende) problemen signaleren en ondersteunen

Het jongerenwerk in Lansingerland is er voor alle jongeren tussen de 10 en 23 jaar, met de focus op jongeren in een kwetsbare positie. Het jongerenwerk zet met een proactieve werkwijze in op het signaleren van jongeren met (dreigende) problemen op leefgebieden zoals school, thuis of in het sociale netwerk. Vroege signalering is mogelijk omdat het jongerenwerk daar is waar de jongeren zijn, zowel offline als online. Door middel van een sterk netwerk in de gemeente zet het jongerenwerk in op het creëren van een groot bereik onder de doelgroep die ondersteuning van het jongerenwerk nodig heeft. Het jongerenwerk maakt contact met de jongeren om te binden en verbinden. Zo bouwt de jongerenwerker een vertrouwensband op met de jongeren, die de basis vormt voor de verdere ondersteuning. De jongerenwerkers zetten bij de ondersteuning zoveel mogelijk in op het verbinden van hulpvragen van jongeren met voorzieningen en/of activiteiten uit het voorliggend veld.

2. Zichtbaar, laagdrempelig en benaderbaar

Het jongerenwerk is offline als online zichtbaar en laagdrempelig benaderbaar voor jongeren en professionals. De jeugd weet het jongerenwerk te vinden (en andersom). Het jongerenwerk zorgt dat haar aanbod bekend is onder jongeren en promoot het aanbod actief zodat jongeren hier, indien nodig, gebruik van kunnen maken. De samenwerkingspartners uit de gemeente (zie 4.2.2) zijn bekend met de jongerenwerkers en het aanbod dat zij hebben. Het jongerenwerk is regelmatig met haar samenwerkingspartners in gesprek om te kijken waar

de vraag ligt en waar dit aansluiting vindt met het aanbod van het jongerenwerk. De jongerenwerkers zorgen dat zij makkelijk benaderbaar zijn voor zowel jongeren als professionals. Dit kan zowel fysiek als digitaal zijn.

3. Preventie: bewustwording creëren en onderwerpen bespreekbaar maken

Het jongerenwerk is een belangrijke partner op het gebied van preventie. Het jongerenwerk is continu op de hoogte van de trends en thema's die spelen binnen de gemeente en zet daar preventief op in. Hierbij valt te denken aan gevaren van de digitale wereld, genderdiversiteit, wapengebruik en -bezit, middelengebruik en ondermijning. Met de inzet van het jongerenwerk op scholen, online berichtgeving en activiteiten bij de jongerencentra wordt bewustwording gecreëerd onder de jongeren op deze thema's en trends. Met haar inzet zorgt het jongerenwerk ervoor dat onderwerpen waar mogelijk een taboe op ligt (zoals genderdiversiteit, eenzaamheid, cyberpesten) bespreekbaar worden. Dit kan ertoe leiden dat het jongerenwerk jongeren met (dreigende) problemen signaleert die ondersteuning nodig hebben vanuit het jongerenwerk.

4. Versterken van de maatschappelijke participatie van jongeren

Jongeren kunnen op verschillende manieren maatschappelijk meedoen in de samenleving. Bijvoorbeeld door een actieve bijdrage te leveren aan hun sportclub, het doen van vrijwilligerswerk, het hebben van een bijbaantje of via een maatschappelijke stage. Het meedoen in verschillende verbanden stelt jongeren in staat om een eigen identiteit te vormen, vaardigheden te ontwikkelen, sociale relaties aan te gaan en hun tijd op een positieve manier te besteden. Het jongerenwerk ondersteunt en coacht jongeren in het ontdekken van hun talenten en het versterken van hun maatschappelijke participatie. Participatie heeft op deze manier een positieve uitwerking op het welbevinden van jongeren en biedt jongeren de gelegenheid om hun eigen kracht te versterken.

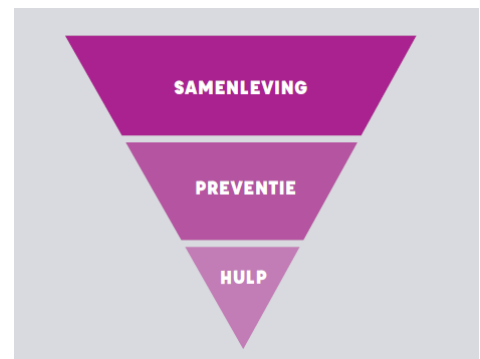
5. Jongeren verantwoordelijkheid leren dragen voor hun eigen leven (zelfregie, coachen)

Volwassen worden gaat gepaard met de nodige uitdagingen. Jongeren moeten zich los maken van hun ouders en zelfstandig de weg in de samenleving leren vinden. De meeste jongeren lossen hun problemen samen met hun sociale netwerk op. Een kleinere, maar toch aanzienlijke groep jongeren heeft hulp van professionals nodig, omdat zij er alleen voor staan, niet zelfstandig zijn, moeilijk leren of grote problemen hebben. Ook komt het voor dat jongeren zich niet bewust zijn dat zij problemen hebben, omdat zij de situatie waarin zij verkeren als 'normaal' beschouwen. Het ambulant jongerenwerk heeft als doel om jongeren te leren om zelf -en als nodig ondersteund door anderen- verantwoordelijkheid te dragen voor het eigen leven, ook als er problemen zijn. Dit doen zij door middel van informatie en advies, lichte ondersteuning en het toeleiden naar gespecialiseerde hulpverlening,

3.5 Positie jongerenwerk

Met behulp van de omgekeerde piramide uit de Samenlevingsvisie (afbeelding 2) omschrijven we hoe we jongeren in Lansingerland ondersteunen en welke positie het jongerenwerk inneemt. Het jongerenwerk werkt met name vanuit de middelste laag van de omgekeerde piramide en vormt een centrale schakel tussen de samenleving en hulpverlening.

De bovenste laag vormt de samenleving. Vanuit dit voorliggend veld worden activiteiten georganiseerd voor jongeren die geen tot weinig ondersteuning nodig hebben. Denk aan activiteiten op het gebied van sport en cultuur. Jongerenwerk zorgt voor goede samenwerking met de netwerkpartners die hierin actief zijn en bouwt verder voort op deze schakel van de piramide. Jongerenwerk sluit aan op wat er al is en organiseert in deze laag niet zelf activiteiten. Wel is het mogelijk dat het jongerenwerk samen met partners nieuw aanbod ontwikkelt. Het jongerenwerk werkt in deze laag aan haar zichtbaarheid en heeft vooral een signalerende functie voor jongeren met (dreigende) problematiek.

Afbeelding 2: Omgekeerde piramide (Samenlevingsvisie)

In de middelste laag opereert het jongerenwerk. In deze laag bevinden zich de jongeren die ondersteuning vanuit het jongerenwerk nodig hebben: zij ervaren (lichte) problematiek op één of meerdere leefgebieden zoals school, thuis of in het sociale netwerk. Deze jongeren hebben behoefte aan een (extra) rolmodel en ondersteuning. Het gaat om laagdrempelige begeleiding op straat, in de online leefwereld en op school. Indien nodig kan (intensieve) coaching worden ingezet. De jongerenwerkers zetten in op het toeleiden van jongeren naar het aanbod uit de samenleving waar mogelijk en zorgen voor een goede begeleiding richting zorg indien nodig. Hierbij wordt nauw samengewerkt met de ketenpartners (zie 4.2.2).

Jongeren uit de onderste laag van de omgekeerde piramide zitten in de hulpverlening en/of zijn bekend in de keten van het Veiligheidshuis. Dit zijn jongeren die kampen met zwaardere problematiek. Het jongerenwerk kan, indien gewenst, deze jongeren ondersteunen. Met haar inzet kan het jongerenwerk jongeren uit de zorgketen begeleiden nadat hun zorgtraject afgesloten is. Zo zet het jongerenwerk in op binding van jongeren aan de samenleving en zet zij preventief in op het voorkomen van (nieuwe) toekomstige problemen. Eenzelfde inzet kan plaatsvinden bij jongeren uit de veiligheidsketen. Hierin kan het jongerenwerk een ondersteunende rol spelen en jongeren begeleiden bij het maken van de juiste keuzes in het leven.

4 Waarderend vernieuwen

‘Vanuit het goede dat is opgebouwd, evalueren we en zoeken naar mogelijkheden voor vernieuwing.’

Binnen dit voorbereidend kader reflecteren we op de huidige opdracht van het jongerenwerk. Dit met als doel een opdracht in de markt te zetten die goed aansluit bij de meest recente wetenschappelijke ontwikkelingen en behoeften en wensen vanuit onze samenleving. De uitkomsten hiervan zijn tweeledig:

1. Welke activiteiten die nu vallen binnen de opdracht van het jongerenwerk willen we behouden?
2. Welke activiteiten willen we (verder) ontwikkelen?

4.1 Wat willen we behouden uit de huidige opdracht?

Bij het opstellen van de uitgangspunten en doelstellingen zijn een aantal specifieke manieren van werken van het jongerenwerk naar voren gekomen welke terugkomen in de nieuwe opdracht van het jongerenwerk (zoals vraaggericht werken, inzet op talentontwikkeling en het stimuleren van maatschappelijke participatie). We willen daarnaast de volgende succesvolle elementen uit de huidige opdracht van het jongerenwerk behouden:

1. Jongerenwerk op school

Voor docenten, mentoren en andere professionals in school is het een uitdaging om goed op de hoogte te zijn van het dagelijks leven van jongeren buiten de schoolmuren. Wat er online, thuis of in de wijk gebeurt, kan een grote impact hebben op jongeren. Het jongerenwerk is vanuit de huidige opdracht actief in alle leefdomeinen van jongeren. Hiermee vangen ze signalen op over trends en ontwikkelingen buiten de school. De jongerenwerkers spelen op proactieve wijze in op de vraag vanuit de scholen en de leerlingen zijn bekend met de jongerenwerker die actief is op school. Een jongerenwerker heeft een andere positie en rol tegenover jongeren dat een docent of mentor. Door het laagdrempelige en vrijwillige karakter hebben jongerenwerkers vaak een gelijkwaardige, maar professionele, relatie met jongeren. Hierdoor zijn sommige onderwerpen makkelijker bespreekbaar dan met een docent of mentor. Daardoor kunnen jongerenwerkers soms ook een bemiddelende rol spelen tussen jongeren en school.

2. Individuele begeleiding en/of coaching

Het jongerenwerk is laagdrempelig bereikbaar voor jongeren. Dit maakt het mogelijk voor het jongerenwerk om in een vroeg stadium (dreigende) problematiek bij een jongere te signaleren. Niet alle jongeren die bij het jongerenwerk komen zijn gebaat bij begeleiding in groepsverband. Sommige jongeren hebben individueel (meer) begeleiding nodig. Waar mogelijk biedt het jongerenwerk deze begeleiding zelf en stemt daarbij af met de netwerkpartners. Waar nodig leidt het jongerenwerk toe naar (zorg)partners en/of werkt hiermee samen. Zo kan het jongerenwerk naast de (zorg)partner werken aan praktische zaken en het versterken van het sociale netwerk van de jongeren. In de nieuwe opdracht van het jongerenwerk wil de gemeente deze samenwerking met (zorg)partners verstevigen. Zie hiervoor de ‘brede ketensamenwerking’ in de volgende paragraaf.

3. Meidenwerk

Meidenwerk is een werkwijze van het jongerenwerk die zich richt op de begeleiding bij het volwassen worden van een specifieke groep: meiden en jonge vrouwen in de leeftijd van 10 t/m 23 jaar. Meiden hebben een andere vraag dan jongens in hun ontwikkeling en kennen andere kwetsbaarheden dan jongens. Waar jongens

vaker met externaliserende problematiek te maken hebben, ligt de focus bij meiden meer op internaliserende problematiek. In gemengde groepen zijn jongens vaak dominant. Meiden voelen zich veiliger in een groep als er specifiek aandacht voor hen is. Hiermee wordt de toegankelijkheid van het jongerenwerk onder meiden vergroot. Doel van meidenwerk is het (leren) zelf vormgeven van het eigen leven als deel van de samenleving. Meiden worden zo ondersteund in hun ontwikkelingsproces naar volwassenheid. Het is een bewezen effectieve methodiek: het meidenwerk zet meiden in hun kracht en helpt ze daadwerkelijk doelen te stellen en zelf vorm te geven aan hun leven. Meidenwerk is in Lansingerland een waardevol onderdeel van het jongerenwerk. In de nieuwe opdracht van het jongerenwerk wil de gemeente het meidenwerk dan ook behouden.

4.2 Wat willen we (verder) ontwikkelen?

We willen de volgende elementen voor de vernieuwde opdracht van het jongerenwerk (verder) ontwikkelen:

1. Online jongerenwerk

De online leefwereld speelt een steeds meer centrale rol in het leven en de ontwikkeling van jongeren. Deze leefwereld biedt jongeren veel mogelijkheden om bijvoorbeeld hun talenten te ontdekken en te ontwikkelen, andere jongeren te ontmoeten en vriendschappen op te bouwen, te experimenteren met aspecten van hun identiteit, nieuwe vaardigheden aan te leren en ondersteuning voor hun vragen en problemen makkelijker te zoeken en te vinden. Naast de positieve kant van de nieuwe, online leefwereld zijn er voor jongeren ook risico's en gevaren. Zo hebben jongeren te maken met cyberpesten, grooming en exposing, zijn ze betrokken bij online fraude en cybercriminaliteit, hebben ze moeite bij het vinden van hun eigen identiteit en het sociale aspect van de online leefwereld en vertonen zij risicogedrag in de online wereld. Voor deze jongeren is het van belang dat zij in de online leefwereld de ondersteuning krijgen die ze nodig hebben.

De gemeente Lansingerland vindt het belangrijk om met de inzet van het jongerenwerk op de ontwikkelingen in de online leefwereld in te spelen, om jongeren te blijven bereiken en te ondersteunen bij hun ontwikkeling naar volwassenheid. Deze online leefwereld brengt andere vindplaatsen met zich mee (van voornamelijk op straat en school, naar ook meer online), verandert de communicatie en werkrelatie met jongeren en de manier waarop jongeren beïnvloed en begeleid kunnen worden door jongerenwerkers. Aansluiten bij hun online leefwereld is essentieel om te kunnen signaleren, ondersteunen, binden en verbinden.

Toegang tot de vele online platforms stelt jongeren in staat om snel en wijdverspreid informatie te delen en meningen uit te wisselen. Echter, met de toenemende verspreiding van moeilijk te herkennen desinformatie, wordt deze digitale ruimte steeds complexer en potentieel gevaarlijker. De digitalisering van de samenleving kan maatschappelijke onrust en polarisatie onder jongeren versterken. De gemeente Lansingerland erkent het belang van jongerenwerk als partij om deze problematiek aan te pakken. Door jongeren bewust te maken van de valkuilen van desinformatie en hen te helpen digitale polarisatie en digitale radicalisering te herkennen en te weerleggen, draagt het jongerenwerk bij aan het bevorderen van verantwoordelijk digitaal burgerschap en het versterken van maatschappelijke cohesie. Het is daarbij van belang dat het jongerenwerk een veilige en inclusieve omgeving biedt waarin jongeren kritisch leren omgaan met online informatie, mediawijsheid ontwikkelen en vaardigheden verwerven om constructieve dialogen aan te gaan.

2. Brede ketensamenwerking

De gemeente vindt het belangrijk dat het jongerenwerk in Lansingerland een sterke en preventieve partner is. Voorwaarde hiervoor is een sterke verbinding met zorg, veiligheid, onderwijs en sport & cultuur. Daarnaast is verbinding met het netwerk van de jongeren van groot belang. We streven naar een stevige samenwerking

binnen de keten. Zoals aangegeven in paragraaf 3.2 zorgt een goede samenwerking met netwerkpartners ervoor dat partners het jongerenwerk weten te vinden (en andersom) voor advies en ketenpartners kwetsbare jongeren kunnen doorverwijzen naar het jongerenwerk.

Hieronder benoemen we de partners in Lansingerland die van belang zijn voor een effectieve uitvoering van het jongerenwerk. Deze opsomming is niet uitputtend, in de loop der tijd kunnen hier partijen bijkomen. Het jongerenwerk dient in de uitvoering van de samenwerking zelf creatieve methoden in te zetten om te voldoen aan de vraagstukken die er op het gebied van jeugd liggen binnen de gemeente. Dit heeft tot gevolg dat de samenwerking in verschillende situaties anders ingevuld kan worden. Van belang is dat er een gedegen basis in samenwerking ligt.

Partners in het sociaal domein

- Team Jeugd (Centrum voor Jeugd en Gezin + jeugdconsultanten gemeente)
- Sluitende Aanpak
- Jeugdoverleg
- Jeugdbescherming
- Vrijwilligers Informatie Punt (VIP)
- Welzijnsorganisaties
- Huisartsen
- De Jonge Krijger
- JOGG regisseur

Partners in sport, onderwijs, cultuur

- Leerplichtambtenaren
- Scholen
- Bibliotheek
- Sportverenigingen
- Cultuurpartners/Cultuurhuizen
- Jeugdcoach op School
- (S)MW
- Sportief Besteed Groep/Lansingerland Beweegt
- Sport- en cultuurcoaches

Partners in veiligheid

- Boa's
- Adviseur Veiligheid
- Adviseur Ondernijning
- Politie
- Stichting Halt
- Pak je Kans (Enver)
- Openbaar Ministerie (OM)/Veiligheidshuis
- JICCT (Mediawijsheid coach)
- Wijkmanager

Overig

- Jongeren(participatie)
- Buurtbewoners
- Ondernemers
- Winkeliers(verenigingen)
- Woningbouwvereniging(en)
- Staatsbosbeheer